

Zabavne stvari.

Zamet v st'epah.

Poljski spisal Mihal Grabowski, preložil L. G. Podgoričan.

(Dalje.)

Vsako društvo v redu potrebuje raznih sredstev, da vzdržuje samosvojnost. Stroški na ta namen gotovo niso ljubi, ali potrebna žrtva so. Ljudstvo lahko v njih vidi le samovoljno oderuštvo. Malo po malo ta bremena, ki posredno stečejo se, zadevajo različne posamezne predmete, a če prav sploh vsi v skupini ne donašajo tega, kar kje drugje stanovi samo z eno besedo imenujejo davek, vendar zvitec, o katerem sem spregovoril, ko hitro to izve, sodi, da je mnogokratna neugoda to mu, in z dokazi ali dejanji črni o svoji dozdevnosti zakleto minolost.

Društvo mora samo po betvi svoj imetek o zbirkah dajati na potrebe, poleg te oddaje posameznih deležov mora opravljati razne očite službe. Njih izvrševanja, tudi samo priprave na-nja, nekako razlikujó davke od drugih dolžnosti, a ljudstvo sploh jih jame za tega del gledati sumljivo in nevoljno. Slučajno sem dva dneva mudil se med priprosto rodbino, pa sem poznal, kako nje duša napačno sodi više stanove! O izgovarjanju besede pan (vlastelin) je iz gledal zasmeh in sramota; to je to, kakor bi dete, slabotno rojeno in pomehkuženo, razglasili, da je gosposk najdenec, ko bi ne bilo dobro, kakor bi v gosposki krvi ne moglo biti nič dobrega.

Ali ker sem plemenite rodovine plod, videl sem, da je to nje in nje celega stanu plemstvo plačano bilo s težko službo. Cela stoletja smo bili prava zemška milicija (deželni brambovci) veri in svobodi. Zaslanjali smo s prsimi celi jug Evrope in odbijali smo navale surovih in sanjarskih Bisurmanov. Tudi smo morali boriti se z njimi, a ne tako, kakor s kom, ki je uže potratil svoje moči in oslabil, temuč z vragom o popolni moči in razsrjenosti, ko je grozil Dunaju in Italiji, ko je lahko drl nas nekaznjivo — in pil našo kri in naš znoj, kakor je starožitni Minotaver*) živel ob hekatombah.***) Ker ni do céla opustotil te krajine, to je gotovo, da so ostalo pičlost ljudstva otele samo zasluge prav naše krvi.

V plemenitaškem stanu so živele posamezne rodbine, kakor da so bile odbrane taki požrtvovalnosti in takemu mučenstvu. Celo pokolenje je njih služba bila tista: z orožjem v rokah so po boriščih žedeli, kakor kaki zaločenci po taborih zmagoslavnih paš, na vešališči v Carigradu. — A vendar je zopet sin šel osvetiti očino kri, vnuk kri dedovo, a stoprv o poznih pokolenjih so se oddehnili, dočakali so vendar osvetnika.***)) Hčere, žene in matere teh junakov so živele izročene tisti usodi: s krvavih borišč so dobivale smrtno vésti; kupavale so od sebičnih poganov drage mrliča za tehtnice zlata; stavile so nad njih kostmi in prahom cerkve; posvečevale so se njih dušam na prid dosmrtni molitvi. — Take rodovine so bile med tukajšnjim ljudstvom, med rusinsko krvjo; še zdaj njih gradovi stojé po nedalekih gorah v Podolu in po Rudeči Poljski. Ti gradovi ali njih razvaline imajo doslé ta izročila rodna, kakor nekdanja družina Atridov, — le da so ta poganska

izročila hudodejska, a ona so krščanskega sveta in krščanskih junakov izročila, izročila — krepostna in posvečena.

Tako je bilo naše aristokratstvo (bojarstvo). Ljudsko potomstvo, ki je na sto in sto otelo jih iz turških krempljev, in, kakor najdraže žrtve pripeljalo pred Gospodove oltarje na sveto zahvalo,*) še zmerom to potomstvo vsled svojega bojarstva požrtvovalne ljubezni biva po rodnih okolicah in sè svojimi podedovanimi običaji, z neskaljeno narodnostjo priča, da nikedar nikake stiske in krivice ni trpelo njegovo življenje. Ali poleg vsega tega se vendar-le utegne prikazati kak priprostack ali kakov tujezemec in najemnik, ki bode jel dokazovati, da ni nikakove razmere in srčne zveze med temi ljudstvi in najpriprostejšimi dediči velikih zaslug, ki so odičeni z njimi njih večni varuhi!!

(Dalje prihodnjič.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 4. aprila. — Levičarjem greben raste, zato so se koj drugi dan po sklenjenem zborovanju zbrali v gostilni „Grand Hotel“, kjer so si privoščili dobro kosilce, potem so pa dajali za-nj, pa še za en polič, tako, da so se navzeli preroškega duha. Tako navdušeni napivaliso si drug drugemu, Herbst, Tomaščuk, Plener in vsi drugi „bogovi“ in „polbogovi“. — Pa kje so razun iz kozarcev zajemali še svojo navdušenost? — Iz vedenja onih, recimo z najrahljšim izrazom — slepcev, kateri so jim prišli na pomoč pri razpravi severne železnice, to so Lienbacher, Zallinger, Alojzij Lichtenstein in dalja vrsta družih, ki so ali z levico glasovali ali pa se umaknili glasovanju.

In kaj so najbolj naglašali levičarjizbrani pri kozarcu vina? — Slo go, pa slo go in zopet slo go! — Jeli so pa ta klic čuli tudi zgoraj imenovani Lienbacher, Zallinger in Lichtenstein? Menda ne, vsaj dva teh ne. Lienbacher je zeló dozoren za levičarje, samo da mu še malo pot proti levici ogladijo, pa ga bodo imeli vsega in svet bo imel priliko občudovati nov izgled nemške značajnosti, priliko bo imel opazovati, kako se najbolj črn, recimo „klerikalec“ preobrne v svitlega liberalca. — Pri Zallingerju trdijo tovariši njegovi iz Tirolskega, da ga konservativni volilni okraj ne bo več volil v državni zbor, zato se misli, da z levice tje na levico glasovati ne bo imel več prilike, ako ga pa marajo prevzeti levičarji, naj ga imajo; z drugimi konservativnimi poslanci iz Tirolskega uže zdavnej ni imel nikakoršne dotike, posebno ne več od onega časa, ko je v tirolski deželni zbor prav silovito stiskal nekega svojega pristaša, pa mu je pri potrjevanju volitev vrata pokazal ves deželni zbor tirolski soglasno. — Dobro so ga značili nekateri tovariši s tem, da so rekli, Z. ima glavo na kveder.

Edini knez Lichtenstein zapomnil si bo morebiti ta svoj govor in svoje glasovanje za vse svoje žive dni. — Eno pa je tudi on zapečatil s svojim govorom in glasovanjem, in to je po vsem, kar se je uže prej godilo, skoraj gotovo, sedaj pa — zapečaten: to namreč, da je klub Lichtensteinov za prihodnje postal po vsem nemogoč, in upamo, da bo to desnici na korist. — Omeniti bi imel še par takih gospodov, ki imajo pri vsaki priliki lepo navado, v središči agitirati za levico in jo potem junaško popihati, pa naj bo za danes. — Vedenje barona Schwegelnja bilo je pri tej priliki

*) Minotaver je bil na pol človek, na pol bik. Užival je človeško meso. Atenci so vsako leto dali mu sedem mladenčev in sedem dekličev, da je požrl jih.

**) Hekatomba je velika žrtva, 100 bikov.

***) Gledi Šajnohe „Opowiadania“ — część 1 — sza: Mściciel.

*) Gledi: sprawozdanie Redempcji Trynitarskich i w ogóle Historyę Polska.

nenavadno pomenljivo. Strokovnjak, v marsikaterih gospodarskih vprašanjih hodil je tudi pri tem strogo gospodarskem vprašanju s klubom Coroninijevem po vsem svojo stvarno pot. — Ne od desnice, ne od leve v zbornici ni mu nihče očital v tej zadevi. Pa ker sta s tovarišem Taufererjem hodila vsak svojo pot, oglasili so se z Ljubljane v graški „Tagespošti“ takoj oni gospodje, kateri so v prejšnjih časih svojo politično modrost v najem dajali kranjskim velikim posestnikom: gospodje Schrey, Schaffer, Deschmann, morebiti tudi učenjak Linhard, in kaj so povedali ti gospodje baronu Schwegelnu? Rekli so mu, da tega ne bodo več trpeli, da bi on še dalje kranjske velike posestnike tako zastopal v državnem zboru, da bi ne bil zmiraj v najostrejšem nasprotju zoper sedanjo vlado, na kratko, veliki posestniki Schrey, Deschmann, Schaffer odpovedali so Schwegelnu svoje zaupanje. — Meni je to prav razumljivo, ker vsi ti gospodje, pa še nekateri drugi taki dali bi se pregovoriti, da sami prevzamejo poslanstvo velikega posestva, ker imajo ravno čas, samo v hranilnici imajo vsako leto eno sejo, pa v konstitucionalnemu društvu eno, ostalih 363 dni v letu so pa še prosti, in čeravno grajščin sami nimajo, pa vladi nagajati vse eno dobro znajo, s Plenerjem in Weitlofom so tudi dobro znani, in tako ni dvomiti, da bi se eden ali dva izmed teh gospodov udala, spodrinili barona Schwegelna, ako se jih prav lepo prosi.

Zdi se mi, da bo narodni stranki prav vse eno, kako se njeni nasprotniki trgajo za mandate, in katerega si izberó za svojega kandidata, nam je nasprotnik — nasprotnik, naj mu bo imé Adolf ali Robert ali pa Josef, — eno nado pa brez skrbi izrečemo: ako bo narodna stranka previdno postopala, se nemškutarjem prav prav kmalu ne bo treba več ravsati za mandate velikega posestva, ker ljubezen do naše domovine in do našega naroda mora prešiniti in bo prešinila tudi še ostale naše grajščake in tedaj se ne bodo samo udali našim načelom, temveč pripadlo jim bo vodstvo v brambi narodnih naših svetinj.

Zdaj pa hitro nazaj na Dunaj! Bismarkovo malikovanje vršilo se je tedaj tudi tukaj v Sofijni dvorani, prvi reditelj Bismarkovega večera bil je „priznani vodja nemške stranke“, kakor se skromno sam imenuje, Schönerer in seboj je imel svojega pristaša Fürenkranza, kot gosta pa sta prišla glasoviti Knotz in Bareuter. Ker veselica ni bila javna, se policija ni nič vmes utikala. Schönerer je imel svoje veselje — Knotz pa tudi; drugim levičarjem pa pravijo, da to ni bilo po volji.

Dunajski mestni odbor zgubil je sedaj svojo pravdo zaradi motenja posesti vsled zgradbe konjskih železnic tudi pri najvišji sodnji, — potepeni bodo gledali en čas znani pravdarji mestnega odbora, potem se pa otresejo in boj zoper vlado prične se iz novega.

Zopet veliki teden zaprl je en bankir svojo prodajalnico na trgu „Hof“, prej se je skušal sam umoriti pa ko mu je spodletelo, napovedal je konkurs.

Iz Ljubljane. (Velikonočne praznike) letošnje kazilo nam je vreme. Po lepem vremenu velikega tedna začela je zadnje dni pred prazniki hudo pihati burja; veliko soboto večer plegla se je sapa nekoliko, in nebo se je pooblačilo, vendar pa so se procesije vstajenja vršile še pri lepem vremenu. Na veliko nedeljo mrsil je dež bolj ali manj, veliki pondeljek je pa hodil neprenehoma, v torek pa celo lil. — Travnikom se sicer dež dobro prilega, toda po drugi strani zadržuje druge spomladanska pôljska dela.

— († Polhovograški župnik g. Jakob Fada), izdihnil je veliki petek zvečer svojo blago dušo. Pokojni dosegel je visoko starost 77 let, in bil je še do zadnjega leta svoje starosti razun sila oslavljenih oči do-

brega zdravja. Zeló goreč duhoven bil je zeló pobožnega duha, vendar pa v družbi prijeten tovariš in dobrovoljen. Bil je povsod časten in spoštovan in duhovščina njegove bližine imenovala ga je po smrti častitljivega starčeka horjulskega g. Aleša, na kratko „gospoda očeta“. Zadnje mesece množile so se pokojnemu vse nadležnosti visoke starosti bolj in bolj in tako je po dolgem trpljenji — veliki petek zvečer — ves udan v voljo božjo — sklenil svoje Bogu posvečeno življenje. — Slovesen pogreb bil je včeraj dopoludne. — Naj v miru počiva!

— (Dr. Emil vitez Stöckel), c. kr. deželne vlade svetovalec in zdravstveni poročevalec, umrl je dne 3. t. m. ob 11. uri zvečer po daljšem bolehanji v 61. letu svojega življenja. — Rajnki rojen je bil v Celovcu, prišel je v Ljubljano kot asistent na ljubljanski med. kir. zavod, postal je potem mestni fizik in zdravnik za uboge. Kot zdravnik čislán in za čas vojská pripravljen pomagati ranjencem, došel je leta 1873. na svoje zadnje mesto pri deželni vladi. — Kot Nemec bil je zmiraj pristaš, deloma celó vodja nemške stranke v Ljubljani. Sicer pa je bil ljudoljuben, dobrotljiv, in odkar so se razmere presukale, tudi Slovencem ugodnejše, se ni več brigal za politiko. — Slepó zaupanje v bivšega vodjo kranjske eskomptne banke spravilo ga je v znatno denarno zgubo in mu je zeló grenilo zadnje mesece njegovega življenja.

— (Pastirski list ljubljanskega knezoškofa Jakoba), kateri obširno razpravlja 1000letnico sv. Cirila in Metoda, bral se je po vsi škofiji na velikonočni ponedeljek.

— (Pokojni g. Potočin) z Zidanega mosta volil je, kakor čujemo, „Matici slovenski“ svoto 500 gld. Rajnki postavil si je s tem volilom pri svojem narodu najlepši spominek. Slava mu!

— (Cesarice Elizabete otroške bolnišnice udje) stoječe pod pokroviteljstvom cesarice same imeli so svoj občni zbor dne 17. marca t. l. v ljubljanski mestni dvorani. Zborovanja vdeležila se je tudi gospá baronovka Winklerjeva, kot namestnica presvitle cesarice. — Zborovanju predsedoval je društveni načelnik gospod vitez Laschan.

Društveni stroški preteklega leta znašali so 3453 gold. 51 kr., dohodki pa 3554 gold. 25 kr. Leta 1884. sprejetih je bilo v bolnico 115 otrok, da je pa društvo moglo tolikemu številu otrok pomagati in tolike stroške pokrivati, zato gre zahvala društvenim dobrotnikom, katerim je predsednik tudi pri občnem zboru izrekel gorko zahvalo, med družimi omenjaje tudi lekarnarja Jul. pl. Trnkoczy-a, kateri je društvu v minulem letu podaril zdravil v vrednosti 488 gold. 89 kr., blagodušno pa tudi obljubil, za tekoče leto društvu vsa zdravila dajati brezplačno, naglašaje pa, da ga v to ne veže nikakoršna dolžnost, kakor se je bilo enkrat govorilo, temveč da je to po vsem prostovoljni dar dobremu namenu. Društveni predsednik zahvalil se mu je tudi za to novo velikodušno obljubo. Pri volitvah, katere so se konečno vršile, izvoljen je bil za načelnika zopet g. vitez Laschan, za odbornike pa tudi vsi dosedanji odborniki.

— (Iz seje izvršilnega odbora narodnih poslancev kranjskih) vedel je pred prazniki pripovedovati nek ljubljanski dnevnik, kaj se je tam sklepalo. Mi smo prisiljeni izreči, da se je sešel ta odbor, da se je razgovarjal o marsičem. Kaj se je sklepalo in kaj ne, tega objavljati nam ne dopušča prav brez ugovora sprejet sklep odborov, „da naj ves razgovor ostane tajen.“ — Ako poročevalec omenjenega lista misli, da sklep tajnosti njega ne veže in da „mož beseda“ ne velja nič, tedaj bo moral izvršilni odbor

skrbeti, da bo v prihodnje oni poročevalec zboroval sam, odborniki pa, katerim beseda dana še velja, posebej.

— (Mladi baron Alfred Winkler), sin gospoda deželnega predsednika našega, je veliki teden v mornarski šoli na Reki nevarno zbolel tako, da so ga uže prevideli s sakramenti za umirajoče. Gosp. oče in gospá mati bolnikova bivala sta več dni pri njemu. Gospod deželni predsednik vrnil se je nazaj v Ljubljano velikonočno nedeljo zvečer, ko se je sinu bolezen uže na bolje obrnila. Prav veseli uže moremo danes poročati, da boljšanje dobro napreduje in da je po vsem soditi nevarnost bolezni prestana.

— (Mestni zbor ljubljanski) imenoval je za prvega magistratnega svetovalca gosp. Vončina, dosedanjega drugega svetovalca, za policijskega komisarja pa gosp. Iv. Kavčnika, dosedaj sodnijskega avskultanta.

— (Letošnje dopolnilne volitve v mestni odbor ljubljanski) vršile se bodo za III. razred dne 13., za II. razred dne 14., in za I. razred dne 16. aprila. — Volilni shod tretjega razreda, ki se je zbral velikonočno nedeljo, odločil se je za vse izstopivše odbornike tega razreda, samo na mesto gg. dr. Derča in J. Horaka, katera sta se odločno odpovedala vsaki novi izvolitvi, zbrana sta bila gg. Franc Trtnik, deželni uradnik in Franc Majer, razploščevalec zlata. Za drugi volilni razred zbral je drug volilni shod velikonočen ponedeljek za kandidate gg. Bayerja, Grasselli-a, stavbenega svetovalca Potočnika in prof. Tomaža Zupana.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Velikonočni prazniki pretrgali so tudi delovanje odsekov gosposke zbornice, kateri so celó v velikem tednu obravnavali one sklepe zbornice poslancev, katere vlada še pred sklepom državnega zbora hoče spraviti pod streho. — Danes (sredo) pričeli so imenovani odseki zopet svoje delovanje in izrekoma, kar zadeva sklep državnega zbora o pogodbi z družbo severne železnice, trdi se uže sedaj, da se je večina gosposke zbornice odločila, temu sklepu zbornice poslancev pritrditi nespremenjenemu. — Včeraj došla sta ogerski ministerski predsednik in pa minister za trgovino na Dunaj, da se z našimi ministri posvetujejo, kako postopati s carinsko novelo, katera v državnem zboru še ni sklenjena, in katera namerava, v naši državi odvrniti ono škodo, katera ji preti vsled povikšanja carine v nemški državi in na Francoskem posebno gledé žita, lesa in živine.

Kaj bodo ministri v tej zadevi sklenili, ali kaj so včeraj sklenili, je sedaj še neznano, ako bi pa bili sklenili, da je carinske novele takoj treba, tedaj bo moral še prihodnji teden toliko časa zborovati, da to sklene. Gotovo se bodo, ako se to zgodi, levičarji prizadevali, še Kozlovskijevo poročilo spraviti na dnevni red, in če bi se Galicijani res kujali, kakor nek časnik trdi, bode sklep zborovanja še spremljal blisk in tresk. O Galicijanih trdi namreč nek časnik, da jih zato ne bo več nazaj k zborovanju, ker se tudi skrčen predlog za priprave vrejenja galiških rek v zbornici ni sprejel. — Nam pa se dozdeva, da sklepanje carinske novele Gališki primeroma toliko koristi kakor Ogovski.

Nemška. — Bismarkov 70. rojstni dan praznovali so v Berolinu njemu udani krogi zeló sijajno. Pred rojstnim dnevom zvečer bila je velikanska baklada. — Rojstni dan sam pa so se mu poklanjale deputacije z vseh krogov; ministri, cesar in cesarska rodbina itd.

itd. unanjih čestitk došlo mu je nad 2000. O velikem narodnem darilu, vrednosti več kot 2 milijona mark smo uže poročali, ta dan pa se mu je doposlalo in pa izročilo še mnogo družih deloma dragocenih daril, izmed katerih omenjamo edino le darila cesarjevega in njegove rodbine in to je bilo: dragocena zlata kneževska krona in pa velika slika, katera predstavlja razglašenje pruskega kralja za nemškega cesarja. Zbrane vršilce povabil je knez Bismark še dopoldne na poliček in pri tej priliki čula se je marsikatera napolitnica. — Sploh bili so te dni v Berolinu prav židane volje vse drugače, kakor n. pr. Francoska.

Francoska. — Videti je, da so raznovrstni tekmovalci dosedanjega mirnega ministerstva Ferryovega samo čakali prilike in povoda, da vržejo to vlado, ker jim je že predolgo in preserčno vodila državno upravo. Res je tudi čudno, ako poveljniki še dosti srečno vojskovane vojske v Tonkinu, katerim je vlada in zbornica obilna privolila in določila vse pomoči in sredstva, katerih so zahtevali; ta vojska pa nenadoma začne omahovati pred silno večjo vojsko kitajsko, tako, da se po težkih zgubah mora nazaj pomikati, in vse to zbornica zgrabi za povod odstraniti vlado, akoravno je ta vse storila, kar so vojskovodje zahtevali, kar je zbornica želela.

Ministerstvo Ferry-evo je takoj odstopilo, ko je zbornica nahujskana, posebno po njenem predsedniku Brison-u, izrekla nezaupnico.

Predsednik republike francoske pozval je po odpo-vedbi ministerstva Ferry-evega najprej predsednika zbornice Brisona, dalje Freycineta in Constansa, da bi sestavili novo ministerstvo, pa dolgo se ni posrečilo nobenemu, da bi si z ministri zagotovil tudi večino zbornice. Še le včerajšnji telegrami naznanjajo novo sestavljeno ministerstvo pod predsedstvom Brisonovem, v katerem ni nobenega Ferryevih ministrov, ampak Freycinet, Campenon, Allain-Targé, Sadi-Carnot, Clamageran, Goblet, Sarrien, Galiber, Legrand in Hervé-Mangon.

Včeraj naznanilo je novo ministerstvo svoje namene in potem se je privolil še ostali vojni kredit z 372 glasovi proti 92. — Telegram Patenotrov pa naznanja, da je Kitajska potrdila ono mirovno pogodbo med Francosko in Kitajsko, katera je bila dne 3. aprila v Parizu podpisana. — To pomenilo bi konec one vojske.

Angleška. — Vojskovanje Angležev pri Rudečem morji krog Suakima postalo je zadnji čas bolj in bolj živahno. Angleški vojskovodja imel je več krvavih prask z Osman Digma. Ta pa je namenoma dal razglašati, da ga njegovi vojaki zapuščajo, da bi Angleže zvabil v puščave. Pa tudi to se mu ni posrečilo, ker general Graham slutil je ono past in vrnil se je s svojo vojsko nazaj v Suakim.

V srednji Ameriki vnela se je huda vojska med tamošnjimi državami. Panama in Columba imate še hudo notranjo vojsko; druga vojska med Quatemalo in Sansalvadorjem pa je skoraj dokončana, ker je bil predsednik prve republike napadevalec Barrios v bitki ubit.

Žitna cena

v Ljubljani 4. aprila 1885.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 83 kr. — banaške 7 gold. 27 kr. — turšice 5 gold. 36 kr. — soršice 5 gold. 73 kr. — rži 5 gold 4 kr. — ječmena 4 gold. 55 kr. — prosa 5 gold. 85 kr. — ajde 4 gold. 70 kr. — ovs 3 gold. 41 kr. — Krompir 3 gold. 12 kr. 100 kilogramov.